

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісівництва**

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
/Калинич І.В./
_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 – лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2022

Робоча програма «**Переддипломна практика**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **20 - аграрні науки та продовольство** спеціальності **205 – лісове господарство** освітньої програми **Лісове господарство**.

Розробники: Потіш Л.А. к.б.н., доцент, зав.кафедрою лісівництва

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **лісівництва**

протокол № 10 від «29» серпня 2022р.

Завідувач кафедри Потіш Л.А.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 10 від «29» серпня 2022р.

Голова науково-методичної комісії Потіш Л.А.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4-й	4-й
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Семестр:	
	8-й	8-й
	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: усна	30	30
	Індивідуальна робота:	
	60	60

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою проходження «Переддипломної практики» є закріплення теоретичних знань, набутих здобувачем протягом періоду навчання, поглиблення та удосконалення знань, вмінь та навиків щодо проведення наукових досліджень у лісовому господарстві. Під час проходження практики студент повинен виконати самостійне наукове дослідження, творчо застосовуючи теоретичні знання, набуті під час навчання. Інформаційно-аналітичні матеріали практики складають основу кваліфікаційної роботи бакалавра.

Організація та регламент проходження практики визначається «Положенням про практику студентів ДВНЗ «УжНУ»» уведеного в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №388/01-17 від 24.02.2017 року.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Компетентності	Шифр
Загальні компетентності	
Знання та розуміння предметної області та розуміння професії	ЗК-7
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК-8
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ЗК-9
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ЗК-12
Фахові компетентності	
Здатність застосовувати знання, уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства	ФК-1
Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження	ФК-2

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами для проходження «Переддипломної практики» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 37 Виробнича практика з технології лісгосподарського виробництва

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Лісове господарство», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Прагнути до самоорганізації та самоосвіти	ПРН-2
Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію	ПРН-3
Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання	ПРН-9
Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази	ПРН-10
Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки	ПРН-11
Володіти належними робочими навичками працювати самостійно або в групі, уміння отримувати та аналізувати результати	ПРН-19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження «Переддипломної практики»:

Очікувані результати навчання з практики	Шифр ПРН
Здатність здійснювати пошук наукової, технічної та довідкової літератури, баз даних та інших джерел інформації.	ПРН-2
	ПРН-3
Вміння використовувати лісівничі методи з метою збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання	ПРН-9
Знання про сучасну методологію та організацію досліджень в лісівництві, правила проведення аналізу науково-технічної інформації й патентного пошуку, методи лісівничих досліджень у гірських умовах; методика обробки результатів досліджень та вимоги до оформлення результатів наукових досліджень.	ПРН-10
Здатність осмислювати та інтерпретувати наявні знання та дані, формувати напрями досліджень і розробок у галузі лісового та мисливського господарств;	ПРН-11
	ПРН-19

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази «Переддипломної практики» визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і лісгосподарськими підприємствами і природоохоронними установами, організаціями всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати як лісгосподарські підприємства в цілому, так і їх структурні підрозділи – лісництва. Відповідно, природоохоронні установи і організації та їх структурні підрозділи.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету (директора інституту).

Географічний факультет наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними установами, підприємствами та природоохоронними установами і організаціями, що можуть стати базами практики під час проходження «Переддипломної практики»:

1. Закарпатське обласне управління лісового та мисливського господарства (ЗОУЛМГ);
2. Лісгосподарські підприємства підпорядковані ЗОУЛМГ;
3. Природоохоронні організації та установи (Карпатський біосферний заповідник, національні парки Закарпатської області).

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ТЕХНОЛОГІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»:

В якості індивідуального завдання при проходженні практики може бути:

- збір студентом-практикантом експериментального матеріалу для виконання дипломної роботи (за потреби та за погодженням з науковим керівником);
- збір матеріалів для виконання науково-дослідної роботи кафедри (за умови, що студент-практикант є учасником виконуваної кафедрою теми).

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ «ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ»

Заключною ланкою практичної підготовки здобувачів є переддипломна, що проводиться перед виконанням дипломної роботи (проекту). Під час цих практик поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, збирається матеріал для виконання дипломної роботи (проекту). За навчальним планом, тривалість переддипломної практики становить 4 тижні, зміст і послідовність практики наводиться далі:

№ з/п робочих днів	Вид робіт, назви розділів	Примітка
1	Зустріч з керівником переддипломної практики від університету в навчальній аудиторії університету: <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення студентів з метою, завданнями та ходом проведення практики; • доведення до студентів особливостей організації практики та послідовністю виконання робіт; • проведення для студентів інструктажу з техніки безпеки та охорони праці під час проходження практики; • видача студентам завдань і графіка проходження практики; 	
1	Знайомство з керівником практики від підприємства. Ознайомлення із структурою та системою охорони праці на підприємстві. Вивчення студентами програмної, проектної, техніко-технологічної і звітної виробничо-фінансової документації бази проходження практики (збір матеріалів для написання розділів: «Охорона праці», «Характеристика природних умов та лісового фонду підприємства», «Результати та обговорення»).	За консультаційної допомоги керівників практики від кафедри та підприємства
2	Поточний контроль за виконанням	Проводиться керівником практики від університету
2-6	Написання розділів «Огляд літератури» та «Матеріал та методика досліджень»	Робота в бібліотеках, в тому числі електронних. За консультаційної допомоги наукового керівника
6	Поточний контроль за виконанням	Проводиться керівником практики від університету
7-12	Закладання експерименту / збір фактичного матеріалу в польових умовах. Камеральне опрацювання отриманих даних. Робота над основною частиною звіту.	За консультаційної допомоги наукового керівника та керівника практики від підприємства/університету
12	Поточний контроль за виконанням	Проводиться керівником практики від університету
13-14	Написання та оформлення звіту практики	За консультаційної допомоги керівника практики від університету
14	Захист практики	Проводиться у формі диференційованого заліку

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Практика студентів проводиться на 4-у курсі впродовж 3-и тижнів на підприємствах, в організаціях та установах, з котрими укладені договори.

Згідно наказу ректора УжНУ за студентами закріплюється керівник від кафедри лісівництва, який контролює прибуття студентів на місце практики, надає консультації з питань особливостей проходження практики.

Для проходження практики здобувач вищої освіти отримує документи:

- договір на проходження практики;
- скерування на практику;
- щоденник практики.

Під час проходження практики студент зобов'язаний:

- з'явитися на місце проходження практики відповідно до строку, встановленого наказом по університету;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- здійснювати записи в щоденнику із зазначенням терміну та виконаного обсягу робіт;
- оформити письмовий звіт з проходження практики та своєчасно представити його на кафедру для перевірки та рецензування керівником на предмет захисту;
- захистити основні положення звіту перед комісією із викладачів кафедри.

Навчально-методичне керівництво практикою, а також контроль за виконанням робочої програми практики здійснюють керівники практики (від кафедри та від бази практик).

Загальний контроль за організацією проведення виробничої практики з технології лісгосподарського виробництва здійснює керівник від університету, із навчально-методичного відділу.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

Про виконану роботу під час проходження практики студент інформує написанням звіту. Формою звітності студента про проходження практики є письмовий звіт, підписаний і оцінений безпосередньо керівником бази практики. Письмовий звіт разом зі щоденником подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Керівник практики контролює та консультує написання звіту за розділами. Звіт повинен мати чітку структуру. Зміст відповідного звіту визначається технічним завданням виданим науковим керівником. Звіт з переддипломної практики повинен мати таку структуру:

- титульний лист;
- вступ;
- основна частина (містить розділи: огляд літератури, матеріал та методика досліджень (в т.ч. програма та обсяг зібраного матеріалу), характеристика природних умов та лісового фонду підприємства, охорона праці, результати та обговорення;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за наявності).

Звіт оформляється відповідно до вимог стандарту оформлення науково-технічної документації: на одній стороні аркуша формату А4 з додержанням таких розмірів поліів: ліве - 30 мм, праве - 10 мм, верхнє - 20 мм, нижнє - 25 мм, обсягом до 30 сторінок.

Порядок допуску звіту з практики до захисту

Захист практики відбувається після її завершення. Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики та оцінювання

зведеного звіту.

Для допуску до складання диференційованого заліку здобувач у кінці практики зобов'язаний представити керівнику всю необхідну документацію, а саме:

1. **Щоденник**, оформлений на спеціальному бланку університету. У ньому повинна бути наведена програма практики, коротко і конкретно описана виконана студентом робота за період практики. Щоденник (оформлений на спеціальному бланку) перевіряється, затверджується керівником практики від виробництва та зберігається на кафедрі.

2. **Польовий щоденник (за наявності)**, який містить нотатки під час виконання польових робіт при зборі фактичного матеріалу.

3. **Звіт практики**. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики (обсяг зібраного та опрацьованого матеріалу) та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Розподіл максимальних балів, які отримують здобувачі

№ п/п	Елемент оцінювання	Максимальна оцінка, бали
1	Звіт про проходження практики	40
2	Тези	30
3	Захист практики + доповідь	40
Сума		100

• Критерії оцінювання звіту (макс. к-сть: 40 балів):

К-сть балів

Критерії

40-35	Структура, зміст та оформлення звіту відповідає всім вимогам. Присутня незначна кількість технічних помилок.
34-29	Структура та зміст звіту відповідає всім вимогам. Нечіткі висновки. Допущено помилки в оформленні звіту та в тексті роботи.
28-20	Структура звіту відповідає вимогам. Недостатнє наповнення змістовної частини. Нелогічні висновки. Допущено помилки в оформленні звіту та в тексті роботи.
19-10	Структура звіту частково відповідає вимогам. Недостатнє наповнення змістовної частини. Нелогічні або відсутні висновки. Допущено помилки в оформленні звіту та в тексті роботи.
0	Звіт не представлено до захисту

• Критерії оцінювання тез (макс. к-сть: 30 балів):

К-сть балів

Критерії

30-21	Структура та зміст тез відповідає всім вимогам. Присутня незначна кількість технічних помилок. Рекомендується до публікації.
20-11	Структура та зміст тез у достатній мірі відповідає вимогам. Присутні нечіткі висновки. Допущено помилки в тексті роботи. Рекомендується до публікації у разі виправлення помилок.
10-1	Структура та зміст роботи частково відповідає вимогам. Недостатнє наповнення змістовної частини. Нелогічні висновки. Допущено помилки в тексті роботи.

0 Роботу не представлено.

• **Критерії оцінювання захисту практики (макс. к-сть: 40 балів):**

К-сть балів

Критерії відповіді на запитання

40-31	Повне засвоєння та суб'єктивне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність.
30-21	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктивне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.
20-11	Достатнє засвоєння матеріалу, суб'єктивне його не усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.
11-5	Часткове засвоєння матеріалу. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.
4-0	Володіння матеріалом на низькому рівні. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.

Кінцева оцінка за захист звіту практики, визначається як середнє значення отриманих за кожне запитання оцінок.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

90-100 балів A	здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує завдання у стандартно-виробничих ситуаціях, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань
82-89 балів B	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми навчально-виробничої практики, проте у виконанні стандартно-виробничих завдань допускає неточності
74-81 балів C	здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності в стандартно-виробничих ситуаціях
64-73 балів D	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, уміє використовувати одержання знання і уміння, проте допускає окремі помилки в стандартно-виробничих ситуаціях
60-63 балів E	
35-59 балів FX	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхнево й фрагментарно
0-34 балів F	здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Берко А. Ю. та інші. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації: Навчальний посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2010. – 282 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. – Київ : “Центр учбової літератури”, 2014. –142 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад’юнтів / за ред. А. С. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с

Додаткова

1. Положення про практику студентів Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет». Затв. Наказом ректора ДВНЗ «Ужгородський національний університет» №388/01-17 від 24.02.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/11775>
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Затв. наказом МОН від 8 квітня 1993 р. № 93 із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти №351 (0351281-94) від 20.12.94 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

Інформаційні ресурси

1. ДСТУ 3008-95. Державний стандарт України. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. Режим доступу: http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/standarts/DSTU_3008-95.pdf 3. ДСТУ 3582-97.
2. Державний стандарт України. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/Zurnal/NO_BOOK/GOST/DSTU%203582_97.htm
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

